

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

46. Quidam voverat singulis Festivitatibus Annunciationis B. Mariæ communionem, sed Festum illud accidit in Feria sexta Hebdomadæ Sanctæ, quæritur, an teneatur in illa die Sacram Synaxim sumere? Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

RESOL. XLV.

An superiores possint irritare vota emissa tempore subiectionis implenda tempore eius solutionis, ut si v. g. vxor aliquid promittat in tempore viduitatis, impubes tempore pubertatis, pubes in tempore, quo liberam habuerit bonorum dispensationem, seruus dum fuerit liber?

Et nota, quod Pater posse irritare votum Religionis à filio emisso, post annos pubertatis exequendum. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. 29.

§. 1. **V**T si, v. g. vxor aliquid promittat in tempore viduitatis, impubes in tempore pubertatis, pubes in tempore quo liberam bonorum dispensationem habuerit seruus dum fuerit liber, &c.

2. Prima opinio vitatur distinctione, nam aliqui ex supradictis sunt plene subiecti Superiori quoad voluntatem cui ad plenum eius regimen traditi sunt, quales sunt Religiosi respectu suorum Prælatorum, & filij impuberes respectu patris, & tutoris; alij vero sunt tantum subditi quoad aliqua obsequia, & aliquid voluntatis regimen, quales sunt seruus domino, vxor viro, filij puberes patri, & curatori. Priorum ergo vota facta ad tempus soluta potestatis, possunt Superiores irritare, non autem posteriorum, & ita docet Sanchez mutans sententiam in *Comm. tom. 1. lib. 4. c. 29. n. 31.*

3. Secunda sententia absolute facultatem supradictam cuiusque Superiori denegat, quia votum referatur in tempore solute subiectionis, & ita tenet Caietanus in 2. 2. q. 88. art. 8. dub. penult. in solut. ad 5. Nauarrus in *summ. c. 12. num. 66.* Atagon in 2. 2. q. 88. art. 8. & alij.

4. Tertia sententia eam facultatem omnibus Superioribus habentibus facultatem dominatiam concedit, quia tempore, quo votum emittitur voluntas subditi subditur Superiori siue absolute, siue quo ad materiam promissam, quatenuscumque executio in aliud tempus differatur. Deinde sequitur ex tali voto præiudicium Superiori, nam tempore, quo est Superior, & alter subditus, cum non recognoscit vouens sine eius consensu. Et hanc sententiam probabiliorum vocauit Sanchez de *marrit. lib. 9. disp. 39. n. 16.* licet postea loco citat. in *summ.* tantum probabilem vocet; secluso tamen voto serui emisso in tempore, quo libertate donatus fuerit; & illam absolute tenet Petrus de Ledefina in *summa tom. 2. tract. 10. c. 7. dub. ult. dist. 10.* Vega in *summa tom. 2. c. 12. cas. 20. & alij.*

5. Sed stando in prima opinione, ego olim putauit aliquos probabiliter consuluisse, patrem potuisse votum irritare Religionis, à filio emissum, post annos pubertatis exequendum, & hanc sententiam summopere notent Confessarij, & casuum conscientia respondeant quia in casibus contingentibus plurimum deserturæ poterit.

RESOL. XLVI.

Quidam vouerat singulis Festiuitatibus Annuntiationis B. Mariæ Communionem, sed Festum illud accidit in Feria sexta Hebdomadæ Sanctæ, queritur an teneatur in illa die sacram Synaxim sumere?

Et resolutio huius questionis pendet ex illa, an Feria sexta parasceues licitum sit sumere Communionem?

Et queritur obiten, an in Feria quinta Cæna Domini sit etiam tantum celebranda Missa? Ex p. 6. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 19.

§. 1. **R**esolutio huius casus pendet ex illa questione; An feria sexta Parasceues licitum sit sumere sacram Communionem: & negatiuam sententiam tenet Francolinus de *horis Canonici, cap. 30. n. 12.* Marchinus de *Sacrament. Ordinis, tract. 3. part. 3. c. 8. num. 3.* Megalini in *Promptuar. tom. 2. ver. Eucharistia Sacramenti Minister, num. 19.* & ita determinasse Sacram Congregationem Rituum die 19. Februarij 1622. testatur Gauantus in *Rubricis Missalis tit. 9. §. 4. n. 24.* Barbosa de *offic. Paroch. c. 20. n. 16.* & Leonus de *offic. Capell. q. 8. sect. 17. num. 170.* Et ratio est, quia in *cap. Sabbato de Consecrat. dist. 3.* Innocentius asserit Sacramenta eo die penitus non celebrari. Item quia in officio illius diei solum propter infirmos præcipitur seruari Sacramentum.

2. Sed his non obstantibus non desunt Doctores contrarium sentientes, nempe licitum esse per se loquendo secluso omni scandalo eo die communicare. Primum, quia cum hoc sit per se bonum, & prohibitio in contrarium non extet, non est eum tanquam malum, & peccatum damnetur. Et Innocentius in eo cap. manifestè de solo Missæ sacrificio loquitur: nam celebrare Sacramenta non est propriè præbere Eucharistiam populo, sed conficere & consecrare illam; inde enim celebrare pro Missam dicere, & Sacrificium facere usurpat. Secundò quia parum obstat, quòd in officio Parasceues Sacramentum solum propter infirmos custodiri iubeatur; nam id idèd fit, quòd illis solum licitum sit dispensare; sed quia illa fuit causa maxime necessaria seruandi Sacramentum. Et ita hanc sententiam docet Fagundez *pari. 1. lib. 3. c. 1 §. n. 16.* Suarez in 3. part. *Sacram. disp. 8. sect. 2.* Layman in *Theolog. Morali, lib. 5. tr. 5. c. 4. n. 7.* Molseus in *summa tom. 1. tract. 3. c. 14. num. 1.* Filiucius *tom. 1. tr. 5. cap. 1. n. 105.* Emanuel Sà *ver. Eucharistia, n. 19.* & qui apud me instar multorum est Pater Valquez *tom. 3. disp. 232. c. 2. n. 22.* dicit posse quemlibet ex causa, vel deuotione eo die communicare & sacram Synaxim sumere.

3. Nec valet dicere, quòd hodie in Ecclesia Latina solus Sacerdos dicta feria sexta communiter ex præsanctificatis die præcedenti; nam asserunt Doctores citati hanc consuetudinem non esse ita introductam & receptam, ut vim præcepti habeat, sed potius deuotionis gratia, & ut magis congrueret: nam cum omnes ferè communent feria quinta, idèd nullus communicat feria sexta: præsertim cum ea die non possit commode fieri. Non ergo dici potest per non vltim introductam esse prohibitionem: quia sola negatio actus non sufficit ad introducendam legem. Verum his non obstantibus ego consului in casu præsentis dubij vouentem potuisse abstinere à sacra communionem in illo die Annuntiationis siue fractione voti, quia incidit in feriam sextam Parasceues.

4. Non desinam hic etiam adnotare sacram Congregationem rituum, ut patet apud Decreta Diœcesanæ Synodi Neapoli celebratæ anno 1627. & apud Periculum de *offic. Sacerd. lib. 1. dub. 6. n. 40.* decreuisse in Feria quinta in Cæna Domini celebrandam esse vnam Missam tantum. Et Marullus Francolinus de *horis Canonici c. 10. n. 18.* testatur suo tempore Cardinalem Sauellium Pontificis Vicarium Roma; quibusdam Sacerdotibus celebrare volentibus præcepisse, ne eo die celebrarent. Tamen hoc decretum non videtur in Sicilia, & in multis locis vsu acceptum: nam passim in illa die Sacerdotes celebrant; & hoc fieri posse etiam publicè secluso scandalo tenent Doctores, quos ego citauit in *tract. de celebrat. Missar. &* citat & sequitur Marchinus de *Sacrament. Ordinis, tract. 3. part. 3. c. 8. n. 1.* Et Pater Valquez *tom. 2. disp. 232. c. 2. n. 15.* docet neque iure scripto, neque consuetudine veritum esse feria Quinta in Cæna Domini Missam celebrare, neque

Sup. quest. contenta in hoc textu, in tom. 2. tr. 1. Ref. 45. & eursim in alio §. eorum primatum annotatum.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 1. Ref. 73. à lin. 2. & ibi in tr. 1. Ref. 46. § Notandum in hac.

Nihil sup. hac questione Author dixit in dicto tract. hic citato. Prælati

Prælati licentiam esse necessariam, & testatur se plures Romæ vidisse eo die celebrare.

RESOL. XLVII.

An qui ex voto, vel penitentia tenetur recitare aliquo die tantum partem Rosarii, si illam cum notabili in corruptione recitet, dicatur satisfacere, etiam si dimidiam partem mane, & aliam vespere recitet? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 17.

Que nunc §. 1. **A**ffirmatiue respondeo, quia, vt probauit in 2. *part. tract. 12. resol. 4.* recitans Officium diuinum cum magna interruptione, satisfacit præcepto; ergo idem dicendum erit in recitatione Rosarii ex voto & penitentia, & hanc sententiam quoad vtramque partem tenet Sanchez in *opusc. tom. 2. lib. 7. c. 2. dub. 19. n. 5.* vbi sic ait: Secunda sententia docet, quod licet sine causa iusta interrumpat recitans Horam, & per magnum tempus, non peccat mortaliter, nec tenetur sub mortali ad repetendum, quia licet, physice loquendo, quando est magna interruptio, non sit eadem hora continua: at loquendo moraliter propter intentionem, quam hic habet supplendi quod deest intra eundem diem, censetur integratio & continuatio eiusdem horæ, atque ad id impletio præcepti Horarum quoad substantiam. Item, quia qui tenetur ad Rosarium, vel Psalmum ex voto, vel penitentia, satisfacit recitando dimidiam partem mane, & aliam vespere; ergo similiter in Hora canonica. Ita Sanchez, qui optimè notat hanc sententiam veram esse, licet quis faciat illam interruptionem cum proposito formali reincipiendi postea illud, quod fuerat recitatum, hoc enim non obstante poterit postea non reincipere, sed profequi quod cœperat, quicquid asserant aliqui, quos alibi impugnauimus.

Alibi in tom. 3. tr. 6. Ref. 46. §. primo & in alius eius not.

RESOL. XLVIII.

An qui vouit, vel iurauit, aut habuit pro penitentia iniuncta audire Missam, vel dicere officium B. Virginis, si Missam audiat, vel recitet sine interna attentione, adimpleat votum, & penitentiam? Et docetur præceptum audiendi Missam, & recitandi Horas Canonicas adimpleri sine interna attentione, dummodo interius recitans, vel audiens Missam non se gerat distractus. Ex p. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 35.

§. 1. **V**idetur probabiliter affirmatiue posse responderi, sicut probabiliter dicitur, præceptum audiendi Missam, & recitandi Horas Canonicas adimpleri sine interna attentione, dummodò interius recitans, vel audiens Missam, non se gerat distractus. Et pro hac sententia ego alibi citauit Huradum, Lugo, & alios, & me citato, illam tenet nouissimè Dicastillus, de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 5. dub. 8. num. 95.* & *dub. 9. n. 117.* vbi sic infert. Eadem ratione colligitur posse implere præceptum audiendi duas, vel plures Missas, si præceptum præcisè sit ex præcipiente, vel legislatore humano, humanaque auctoritate, etiam si vni tantum, vel etiam nulli interius attendat: dummodò exterius sit in eo loco, & situ, quo censetur omnibus Missis præsens, nullo dato signo exteriori, quo ostendatur non omnibus, aut nulli Missæ attendere; nam eum iuxta nostra principia non sit necessaria vlla attentio interna ad implendum Ecclesiæ præceptum, dummodò ita assistatur, vt nulla distractionis significatio detur; attentio verò ad tres, vel plures Missas simul non sit impossibilis, profectò ex eo quòd quis af-

Alibi in tom. 1. tr. 6. Ref. 47. & 48. & in tom. 1. tr. 3. Ref. 2. & in quinque primis lin. Ref.

sistat pluribus, non colligitur quod illis non attendat, neque enim assistentia & attentio ad vnam pugnat cum assistentia & attentio ad reliquas. Ita ille, cui adde Pellizzarium, in *Manual. Regular. tom. 1. tract. 1. c. 4. sess. 1. n. 48.* etiam me citato. Vnde miror, quem modo Reuerendissimus Magister Candidus, tom. 1. *disp. 25. dub. 14.* vocauerit hanc sententiam improbabilem, cum illam ex Dominica Familia doceat Syluester, Durandus, Paludanus, & D. Antoninus, & ex Societate Iesu Cardinalis Lugo, Coninch, Dicastillus, & plures alij viri doctissimi.

2. Sed quo ad Casus propositos de Voto, Iuramento, & Penitentia, negatiuam sententiam docet idem Dicastillus, vbi supra *dub. 7. n. 90.* vbi sic ait: Verum autem hoc ipsum sufficit ad impletionem Voti, aut Iuramenti, non est huius loci disputare; sicut nec de non impletione Penitentia inimicè in Confessione. Sufficit dicere non esse eandem rationem, atque de præceptis Ecclesiæ, nam cum obligatio Voti, & Iuramenti sit de re, quæ quantumuis interna sit, sufficienter immo, ut resicit Deo ipsi cui promissio Voti facta est, aut quæ in relem adduximus rei faciendæ, & qui est proprius iudex, & cognitor impletionis rei promissæ, vel vbi alius verbis rem explicem, cum materia promissa comparatione promittentis, & eius, cui promittitur, sit æquè nota, etiam si materia sit actus internus, & æquè subiecta voluntati promittentis, aut iurantis, sibi quæ imponenti priuatam legem potest potestas obligandi ad eam materiam se extendere, quæ promitti potest homini, & acceptanti Deo æquè subiecta est; & nota atque si esset materia externa, Ecclesiæ verò, aut Princeps aliquis suam quasi phararam non extendit, nec extendere potest nisi tantum ad externos actus, qui iuxta sua subsunt externo illius iudicio, & cognitioni, vt explicatum est. Quod verò attinet ad Penitentiam iniunctam in Sacramento Confessionis, quia ea Penitentia iniungitur à Sacerdote gerente vices Christi, iudicante nomine ipsius, atque efficiente, vt illud opus satisfactorium sit pars integralis Sacramenti, et hæc omnibus capitibus potest resultare obligatio Iuris naturalis diuini, quæ potest transcendere ad actus etiam internos, ad quos Christus ipse instituit Sacramentum, potest virtute sua obligandi pertingere, qui exteriorum pariter actuum atque interiorum notitiam Iudex est, Princeps, ac Dominus, de illi quoque indicat: quod tamen non habet Ecclesiæ, vnde illud axioma ortum habuit: Ecclesiæ non iudicat de occultis. Ita Dicastillus.

3. Verum aliquis posset dicere, quod obligatio Voti, & satisfactionis impositæ à Confessario regularitur, & obligat instar præceptorum Ecclesiæ, vt tradunt communiter Doctores, nisi aliter constet de intentione vouentis, & Confessarij: sed secundum opinionem probabilem præceptum Ecclesiæ non obligat ad exteriorem obligationem internam, sed tantum exteriorem: ergo non obligat Votum, aut Penitentia imposita à Confessario. Cogita, nam ipsemet Dicastillus postea *dub. 9. n. 119.* suam sententiam vocat tantum probabiliter.

RESOL. XLIX.

An qui audit Missam animo non satisfaciendi voto, vel iuramento, satisfaciat voto? Vbi plura de intentione satisfaciendi præcepto. Et an doctrina huius Resolutionis non procedat in obligationibus iustitiæ? Et notatur necessarium non esse habere voluntatem expressam satisfaciendi præcepto: nam si ex ignominia præcepti rem præcepta exequatur, præcepto satisfacit.